

Rozważania o podmiotowości prawnopodatkowej na gruncie podatku od towarów i usług – przykład spółki cywilnej

Reflections on tax subjectivity under the tax on goods and services – the example of a civil partnership

Barbara Błaszczak

Doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego w dyscyplinie nauki prawne, pracownik Instytutu Studiów Podatkowych, ORCID: 0000-0002-6122-5639

Streszczenie

W niniejszym artykule podjęto tematykę podmiotowości spółki cywilnej na gruncie prawa podatkowego w podatku od towarów i usług. Wskazano na możliwość posiadania przez spółkę cywilną statusu podatnika tego podatku mimo braku zdolności prawnej na gruncie prawa cywilnego. W artykule dokonano również zestawienia statusu spółki cywilnej jako podmiotu podatku od towarów i usług z sytuacją umowy nienazwanej o podobnym charakterze, jaką jest umowa konsorcjum. W konkluzjach zawartych w podsumowaniu podkreślono, że w dobie rozwoju gospodarczego i wzrostu popularności podobnych do spółki cywilnej struktur, niebędących podatnikami żadnego podatku, można by rozważyć ujednoczenie statusu spółki cywilnej z tymi umowami na gruncie podatku od towarów i usług. Jednakże zdaniem autorki obecny sposób regulacji tego zagadnienia jest odpowiedni do charakterystyki funkcjonowania spółki cywilnej w obrocie.

Słowa kluczowe: spółka cywilna, podatek od towarów i usług, podmiotowość prawnopodatkowa, podatnik, konsorcjum.

Abstract

This article addresses the issue of the subjectivity of a civil partnership under the goods and services (value added) tax law. The paper states that a civil partnership can have the status of a taxpayer in the goods and services tax, despite the lack of legal capacity under civil law. The article also compares the status of a civil partnership as a subject of the goods and services tax with the situation of a non-named agreement of a similar nature, such as a consortium. In the concluding remarks, it emphasizes that in the era of economic development and the increase in popularity of structures similar to a civil partnership, which are not taxpayers of any tax, one could consider harmonizing the status of a civil partnership with these contracts on the grounds of the goods and services tax. However, in the author's opinion, the current way of regulating this issue is appropriate to the characteristics of a civil partnership in trade.

Keywords: civil partnership, value added tax, subject of taxation, taxpayer, consortium.

1. WSTĘP – ISTOTA SPÓŁKI CYWILNEJ

W niniejszym artykule podjęta została krótka refleksja na temat podmiotowości na gruncie podatku od towarów i usług w świetle umowy spółki cywilnej.

Spółka cywilna stanowi umowę uregulowaną w art. 860-875 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny¹. Zgodnie z art. 860 § 1 tej ustawy przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów.

Dalsze regulacje dotyczące spółki cywilnej odnoszą się do zagadnień związanych z jej tworzeniem, funkcjonowa-

niem i rozwiązaniem. Spółka cywilna nie podlega rejestracji ani w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: KRS) ani w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej: CEIDG). Odpowiedniej rejestracji dokonują zaś jej wspólnicy. Jeśli są osobami fizycznymi, które wcześniej nie były przedsiębiorcami, rejestrują się w CEIDG. Jeśli zaś wspólnikiem spółki cywilnej jest podmiot wpisany do KRS, to fakt wykonywania działalności gospodarczej z innymi podmiotami na podstawie umowy spółki cywilnej powinien zostać zgłoszony do rejestru przedsiębiorców. Wspólnikami spółki cywilnej mogą być zatem zarówno osoby fizyczne, osoby prawne, jak i jednostki organizacyjne nieposiadające

osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Co istotne, **spółce cywilnej na gruncie prawa cywilnego nie przysługuje własna zdolność prawna**², a tym samym w stosunku cywilnoprawnym spółka ta nie może być podmiotem praw i obowiązków, co wpływa na fakt, że to wszyscy wspólnicy, a nie spółka, zawsze:

- 1) są stroną wszelkich zawieranych umów;
- 2) są podmiotami praw i obowiązków;
- 3) są stroną postępowania sądowego i administracyjnego;
- 4) ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania.

Ponadto majątek spółki jest zawsze majątkiem wspólnym wspólników.

W konsekwencji takiego sposobu regulacji umowy spółki cywilnej taka spółka nie może być traktowana jako samodzielny przedsiębiorca – za przedsiębiorców można jedynie uznać wspólników spółki w ramach wykonywanej przez nich działalności gospodarczej³. Spółka cywilna zatem ani nie posiada osobowości prawnej, ani nie jest też jednostką organizacyjną wyposażoną ustawowo w zdolność prawną. Pomimo takiego ukształtowania sytuacji spółki cywilnej na gruncie cywilnoprawnym – w przypadku innych gałęzi prawa, w tym prawa podatkowego, na spółce cywilnej mogą jednak ciążyć określone obowiązki, jak i mogą jej przysługiwać wybrane prawa.

2. PODMIOTOWOŚĆ PRAWNODATKOWA SPÓŁKI CYWILNEJ NA GRUNCIE PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG

Punktem wyjścia do rozważań dotyczących podmiotowości prawnodatkowej spółki cywilnej jest przepis art. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa⁴. Jego § 1 wskazuje, że podatnikiem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, podlegająca na mocy ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu. § 2 stanowi zaś, że **ustawy podatkowe mogą ustanawiać podatnikami inne podmioty niż wymienione w § 1**.

Z regulacji tej wynika, że w kwestii identyfikacji podatnika danego podatku Ordynacja podatkowa odsyła do ustaw regulujących poszczególne podatki. To treść ustawy podatkowej wskazuje zatem na to, jaki podmiot może zostać uznany za podatnika, i implikuje, że może nim być nawet organizacja nieposiadająca ani osobowości, ani zdolności prawnej.

W świetle tej ogólnej zasady brak cywilnoprawnej podmiotowości spółki cywilnej nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że jest ona podmiotem, na którym ciąży obowiązek podatkowy, o ile ustawa podatkowa tak stanowi. Można zatem stwierdzić, że z perspektywy prawa podatkowego, odmiennie niż w przypadku prawa cywilnego, brak zdolności prawnej nie stoi na przeszkodzie w byciu podmiotem praw i obowiązków. Ponadto w każdej sytuacji, w której ustawa podatkowa przyznaje danej spółce materialnoprawny status podatnika, w tym zakresie taka spółka będzie miała zdolność procesową w postępowaniu podatkowym i zdolność do czynności prawnych⁵.

Na potrzeby niniejszych rozważań w dalszej części opisana zostanie wyłącznie sytuacja spółki cywilnej w kontekście podatku od towarów i usług. Należy jednak podkreślić, że w zależności od danego podatku sytuacja spółki cywilnej jako

potencjalnego podmiotu prawa podatkowego będzie się kształtować w sposób zróżnicowany⁶.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁷ podatnikami są osoby prawne, **jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej** oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Przepisy tej ustawy stanowią więc wprost, że każda jednostka niebędąca osobą prawną (bez konieczności posiadania dodatkowo zdolności prawnej) może się stać podatnikiem podatku od towarów i usług i w związku z tym podatnikiem takim jest również spółka cywilna, będąca „organizacją wspólników”⁸. Ponieważ celem zawiązania spółki cywilnej jest osiągnięcie wspólnego celu gospodarczego, w praktyce niemal każda spółka cywilna wykonuje działalność gospodarczą w rozumieniu art. 15 ust. 2 przywołanej ustawy.

Spółka cywilna spełniająca przesłanki uznania za podatnika podatku od towarów i usług i niekorzystająca ze zwolnień podmiotowych i przedmiotowych obowiązana jest zatem do dokonania rejestracji jako podatnik VAT⁹. Co istotne – ze względu na jej niezależność względem wspólników w tym podatku – zgłoszenia rejestracyjnego powinna dokonać sama spółka, nie zaś jej wspólnicy. Zmiany osobowe w składzie wspólników spółki również nie wpływają na jej status jako zarejestrowanego podatnika, o ile nadal występuje w niej więcej niż jeden wspólnik. Status spółki jako podatnika jest także całkowicie niezależny od statusu poszczególnych wspólników jako podatników (w kwestii np. limitu dotyczącego zwolnienia podmiotowego). Okoliczność tę można rozpatrywać zarówno z perspektywy tego, że zwolnienie podmiotowe wspólnika nie ma wpływu na zwolnienie spółki cywilnej, jak i z perspektywy tego, że bycie przez wspólnika czynnym podatnikiem podatku od towarów i usług nie ma wpływu na możliwość skorzystania przez spółkę ze zwolnienia z tego podatku.

Pomimo tej niezależności wspólnik spółki cywilnej posiada zarówno określone uprawnienia, jak i obowiązki związane z działalnością spółki. Przede wszystkim odpowiada on całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki (art. 115 § 1 o.p.). Były wspólnik ponosi natomiast odpowiedzialność za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem (art. 115 § 2 o.p.). Równocześnie wspólnik ma prawo do żądania zwrotu podatku od towarów i usług po rozwiązaniu spółki (art. 14 ust. 9a-9j ustawy z dnia 11 marca 2004 r.).

W kwestii czynności wykonywanych przez spółkę na rzecz wspólników co do zasady czynności odpłatne stanowią odpłatną dostawę towarów lub odpłatne świadczenie usług na gruncie podatku od towarów i usług. W tym kontekście za odpłatną dostawę towarów należy uznać zarówno sprzedaż wspólnikowi danego składnika majątku przez spółkę, jak i różnego rodzaju przekazanie wspólnikowi towarów zamiast pieniędzy. W drugim przypadku podstawę opodatkowania stanowi kwota świadczenia pieniężnego, w zamian za którą spółka przekazała towary wspólnikowi.

Ponadto opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlegają również świadczenia nieodpłatne spółki na rzecz wspólników, na podstawie których spółce przysługiwało pra-

wo do odliczenia podatku naliczonego (wskazane w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r.), oraz odpłatne świadczenie usług w postaci nieodpłatnego świadczenia na cele osobiste podatnika lub jego pracowników, w tym wspólników (zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 tej ustawy).

Co istotne, spółka cywilna jako podatnik podatku od towarów i usług jest uprawniona do odliczenia podatku naliczonego na zasadach ogólnych, określonych w art. 86 i nast. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. To również dane spółki cywilnej, a nie jej wspólników powinny się znaleźć na fakturze dokumentującej dostawę towarów lub świadczenie usług przez spółkę¹⁰. Ponadto ze względu na specyfikę spółki cywilnej, która jest umową, nie zaś podmiotem prawa na gruncie prawa cywilnego, organy podatkowe potwierdziły, że spółka ta może odliczać podatek naliczony nie tylko z faktur wystawionych *expressis verbis* na spółkę cywilną, ale również z faktur wystawionych łącznie na wszystkich wspólników spółki¹¹.

3. SPÓŁKA CYWILNA A KONSORCJUM NA GRUNCIE PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG

Należy zauważyć, że w dobie rozwoju gospodarczego w obrocie prawnym pojawia się szereg umów nienazwanych, zawieranych w ramach zasady swobody umów na podstawie art. 353¹ k.c. W literaturze podkreśla się istotne znaczenie tego typu kontraktów jako instrumentów stanowiących odpowiedź na potrzebę kreowania coraz bardziej dynamicznych stosunków prawnych między ich stronami¹². Jedną z takich umów jest konsorcjum¹³. W ramach konsorcjum (nazwa pochodzi od łacińskiego słowa *consortium* oznaczającego „wspólnotę”) przedsiębiorcy zobowiązują się wobec kontrahenta do zrealizowania wspólnego przedsięwzięcia, którego wykonanie w praktyce najczęściej przekraczałoby potencjał każdego z uczestników z osobna. W przeważającej liczbie przypadków konsorcja zawiązuje się dla realizacji inwestycji budowlanej (konsorcjum budowlane), dla finansowania w formie dłużnej (konsorcjum kredytowe) bądź jako formę zabezpieczenia emisji papierów wartościowych (konsorcjum emisyjne). Występują również konsorcja ubezpieczycieli.

W ramach konsorcjum jego uczestnicy zazwyczaj realizują samodzielnie i niezależnie zadania, co do których zobowiązali się wobec kontrahenta. Wówczas nie tworzą oni żadnych zasobów finansowych, podział zysku stanowi zaś wyłącznie podział ceny kontraktowej w stosunku do poniesionych nakładów. Zdarzają się również umowy konsorcjum, w których ramach rozliczenie przychodów i kosztów następuje według umownie określonej proporcji (procentowej lub zadaniowej).

Oprócz struktury opartej na samodzielnej reprezentacji każdego członka konsorcjum w relacji z kontrahentem (tzw. konsorcjum wewnętrzne) w obrocie prawnym występują też umowy konsorcjum, które przewidują występowanie wiodącego uczestnika konsorcjum, nazywanego liderem, który reprezentuje konsorcjum na zewnątrz, w tym w relacjach z kontrahentami (tzw. konsorcjum zewnętrzne). Wówczas koordynacja wzajemnych działań i rozliczeń między konsorcjantami może wymagać utworzenia biura. Co istotne, nie wpływa to jednak w żadnym stopniu na uzyskanie jakiegokolwiek niezależności ani podmiotowości przez samo konsorcjum, które

nadal pozostaje (choć wraz z osobą lidera bardziej scentralizowaną) umową dotyczącą realizacji wspólnego przedsięwzięcia, zawartą między przedsiębiorcami. W dalszym ciągu poszczególni konsorcjanci ponoszą całkowitą odpowiedzialność za swoją część powierzonych im zadań¹⁴.

W kwestii podmiotowości konsorcjum na gruncie podatku od towarów i usług co do zasady jednolicie się przyjmuje, że nie może być ono podatnikiem, a kwestię ewentualnego opodatkowania tym podatkiem należy rozpatrywać wyłącznie z perspektywy rozliczeń między kontrahentami konsorcjum i liderem albo innym uczestnikiem konsorcjum oraz z perspektywy rozliczeń wewnętrznych między poszczególnymi uczestnikami konsorcjum¹⁵. Wskazana forma współpracy między przedsiębiorcami w żadnym stopniu nie uzyskuje zatem samodzielnej podmiotowości prawnopodatkowej – mimo pewnych cech, które w niektórych aspektach zbliżają konsorcjum do spółki cywilnej.

Przede wszystkim należy podkreślić, że zarówno spółka cywilna, jak i konsorcjum są umowami, które nie skutkują powstaniem żadnego podmiotu posiadającego zdolność prawną na gruncie prawa cywilnego. Ponadto w praktyce może dochodzić do sytuacji, w której podobne cele i interesy gospodarcze mogłyby być osiągnięte zarówno przez spółkę cywilną, jak i konsorcjum. Zaznaczyć jednak należy, że oprócz tych elementów wspólnych wyodrębnić można szereg różnic w ramach obu tych kontraktów, wpływających na atrakcyjność korzystania bądź z jednej, bądź z drugiej umowy. Umowa spółki cywilnej jest z zasady trwalsza, ściślejsza i zawiera regulacje o charakterze *ius cogens*, podczas gdy prawa i obowiązki stron w ramach konsorcjum są kształtowane zgodnie z zasadą swobody umów i umożliwiają elastyczne konstruowanie takiego zakresu zadań i obowiązków, który będzie satysfakcjonujący dla każdej ze stron. Ponadto w praktyce konsorcja częściej niż spółki cywilne realizują bardziej wymagające finansowo i logistycznie projekty. Wszelkie te cechy mogą sprawiać, że umowa konsorcjum nierzadko jawi się jako atrakcyjniejsza alternatywa realizacji wspólnych celów przez przedsiębiorców.

Podsumowując: z perspektywy podatku od towarów i usług opodatkowanie tych dwóch umów różni się znacząco, gdyż ustawa z dnia 11 marca 2004 r. czyni podatnikiem umowę spółki cywilnej, podczas gdy konsorcjum nie jest uznane za jednostkę organizacyjną w rozumieniu art. 15 ust. 1 tej ustawy i nie może być podatnikiem podatku od towarów i usług.

4. WNIOSKI

W świetle obecnie obowiązujących regulacji ustawy z dnia 11 marca 2004 r. spółka cywilna, która jest umową i nie posiada zdolności prawnej na gruncie cywilnoprawnym, może być podmiotem praw i obowiązków na gruncie podatku od towarów i usług, w której to sferze ma podmiotowość materialnoprawną. Sytuacja prawna spółki cywilnej doznaje ograniczeń w tych aspektach, w których „wychodzi” poza zakres regulacji ustawy podatkowej nadającej jej ową podmiotowość. Z perspektywy praktyki funkcjonowania w obrocie cywilnoprawnym spółka ta nie jest zaś w żadnym stopniu podmiotem niezależnym. Jest to zatem umowa wiążąca się z jednej strony z koniecznością uwzględnienia sposobu jej regulacji w Kodeksie cywilnym, jak i wymagająca od wspólników jej

oddzielnej rejestracji jako podatnika podatku od towarów i usług. Z drugiej strony w obrocie odnaleźć można niebędące podatnikami umowy nienazwane, w tym zaprezentowaną umowę konsorcjum, które umożliwiają przedsiębiorcom osiągnięcie podobnych celów, z zapewnieniem dużo większej elastyczności konstrukcji sytuacji prawnej ich stron.

Celem niniejszego artykułu było zwrócenie uwagi na problem zasadności konstruowania w określony sposób podmiotowości na gruncie podatku od towarów i usług w przypadku różnicowania sytuacji umów, które wykazują wiele cech wspólnych, a których najprawdopodobniej – w związku z dynamiką rozwoju gospodarczego – będzie w obrocie występować coraz więcej, gdyż mogą stanowić atrakcyjniejszą alternatywę dla przedsiębiorców.

W świetle tak postawionego zagadnienia zdaniem autorki można by stwierdzić, że zgodnie z zasadą sprawiedliwości i wyinterpretowaną z niej zasadą, że struktury, które prowadzą do tych samych skutków gospodarczych, powinny być jednakowo opodatkowane, kwestia opodatkowania podatkiem od towarów i usług spółki cywilnej powinna ulec rewizji. Należy jednak podkreślić, że ze względu na sposób konstrukcji samej umowy spółki cywilnej i wynikających z niej praw i obowiązków wspólników zasadne wydaje się pozostawienie spółki cywilnej jako podatnika tego podatku. Wynika to przede wszystkim z bardziej ścisłych powiązań wspólników w ramach umowy spółki cywilnej, specyfiki regulacji dotyczących udziałów w spółce oraz faktu, że jest to co do zasady umowa bardziej trwała niż konsorcjum zawiązywane dla celów o charakterze incydentalnym. Z tego względu zapewnienie spółce cywilnej niezależności podmiotowej od wspólników na gruncie podatku od towarów i usług wydaje się rozwiązaniem w znacznym stopniu ułatwiającym rozliczanie tego podatku.

Przypisy

- ¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm., dalej: „Kodeks cywilny” lub „k.c.”.
- ² Zob. art. 33¹ k.c.
- ³ Zob. art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 236.
- ⁴ Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm., dalej: „Ordynacja podatkowa” lub „o.p.”.
- ⁵ Zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego (dalej: TK) z dnia 13 kwietnia 2010 r., P 35/09, OTK ZU 4A/2010, poz. 39 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (dalej: NSA) z dnia 26 października 2006 r., I FSK 140/06, LEX nr 263135.
- ⁶ Np. na gruncie podatków dochodowych spółka cywilna nie ma podmiotowości prawnopodatkowej.
- ⁷ Tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 361, dalej: ustawa z dnia 11 marca 2004 r.
- ⁸ Zob. wyrok TK z dnia 10 marca 2009 r., P 80/08, OTK ZU 3A/2009, poz. 26.
- ⁹ VAT – ang. *value added tax* (podatek od wartości dodanej).
- ¹⁰ Wyrok NSA z dnia 14 września 2010 r., I FSK 1443/09, LEX nr 786038.

- ¹¹ Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 29 czerwca 2012 r., IPTPP1/443-207/12-6/MS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/152174>, dostęp: 18.04.2024.
- ¹² W.J. Katner, *Pojęcie umowy nienazwanej*, w: *Prawo zobowiązań – umowy nienazwane* (System Prawa Prywatnego, t. 9), wyd. 3, red. W.J. Katner, Warszawa 2018; J. Rajski, W. Kocot, K. Zaradkiewicz, *Prawo kontraktów handlowych*, wyd. 1, Warszawa 2007.
- ¹³ T. Niepytalski, *Konsorcjum. Umowa o współpracy gospodarczej*, Warszawa 2011.
- ¹⁴ A.W. Wiśniewski, *Prawo o spółkach. Podręcznik praktyczny*, t. 1: *Wiadomości ogólne. Spółka cywilna*, Warszawa 1998; S. Włodyka, M. Spyra, w: *Prawo umów handlowych* (System Prawa Handlowego, t. 5), red. S. Włodyka, Warszawa 2014.
- ¹⁵ Wyrok NSA z dnia 29 października 2015 r., I FSK 1352/14, LEX nr 1935255; wyrok NSA z dnia 23 listopada 2012 r., II FSK 614/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C847FE7BFF>, dostęp: 18.04.2024; interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 23 czerwca 2010 r., IPPP1-443-383/10-4/AS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/84681>, dostęp: 18.04.2024.

Bibliografia

Literatura

- Katner W.J., *Pojęcie umowy nienazwanej*, w: *Prawo zobowiązań – umowy nienazwane* (System Prawa Prywatnego, t. 9), wyd. 3, red. W.J. Katner, Warszawa 2018.
- Niepytalski T., *Konsorcjum. Umowa o współpracy gospodarczej*, Warszawa 2011.
- Rajski J., Kocot W., Zaradkiewicz K., *Prawo kontraktów handlowych*, wyd. 1, Warszawa 2007.
- Wiśniewski A.W., *Prawo o spółkach. Podręcznik praktyczny*, t. 1: *Wiadomości ogólne. Spółka cywilna*, Warszawa 1998.
- Włodyka S., Spyra M., w: *Prawo umów handlowych* (System Prawa Handlowego, t. 5), red. S. Włodyka, Warszawa 2014.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 236.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 361.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.

Orzecznictwo

- Postanowienie TK z dnia 13 kwietnia 2010 r., P 35/09, OTK ZU 4A/2010, poz. 39.
- Wyrok NSA z dnia 14 września 2010 r., I FSK 1443/09, LEX nr 786038.
- Wyrok NSA z dnia 23 listopada 2012 r., II FSK 614/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C847FE7BFF>, dostęp: 18.04.2024.
- Wyrok NSA z dnia 26 października 2006 r., I FSK 140/06, LEX nr 263135.
- Wyrok NSA z dnia 28 października 2011 r., I GSK 761/10, LEX nr 1148988.
- Wyrok NSA z dnia 29 października 2015 r., I FSK 1352/14, LEX nr 1935255.
- Wyrok TK z dnia 10 marca 2009 r., P 80/08, OTK ZU 3A/2009, poz. 26.

Interpretacje indywidualne

- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 29 czerwca 2012 r., IPTPP1/443-207/12-6/MS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/152174>, dostęp: 18.04.2024.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 23 czerwca 2010 r., IPPP1-443-383/10-4/AS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/84681>, dostęp: 18.04.2024.